

Вишневська І.А.,
студентка 4 курсу
17 групи, Інституту прокуратури та
кримінальної юстиції
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого,

ДО ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОСЕРЕДНИКА ЗА СТ. 368 КК УКРАЇНИ

Ключові слова: корупційні злочини, посередник, неправомірна вигода, кримінальна відповідальність.

Key words: corruption offenses, agent, unlawful profit, criminal liability.

Анотація: Тези доповіді присвячено окремим аспектам кримінальної відповідальності посередника як співвиконавця за ст. 368 КК України. Приділено увагу основним наукових підходам до кваліфікації дій посередника.

Abstract: Abstracts of the report are devoted to separate aspects of criminal liability of an intermediary as a co-executor for art. 368 of the Criminal Code of Ukraine. Attention is paid to the main scientific approaches to the qualification of mediator actions.

1. Дискусійним у науці кримінального права залишається питання оцінки дій посередника у злочинах, пов'язаних із передачею неправомірної вигоди. Одним із класичних прикладів є сприяння третьої особи тому, хто отримує неправомірну вигоду для вчинення діяння не в його інтересах.

2. На даний час немає законодавчо закріпленого визначення «посередника» або «посередництва». Науковцями розроблено підхід, відповідно до якого посередником є особа, яка

надає неправомірну вигоду, може бути власником предмету злочину, проте дана ознака не є обов'язковою, і передає неправомірну вигоду її одержувачу.

У 60-х рр. минулого століття на практиці найчастіше зустрічались випадки фізичного посередництва (фізичний вплив на предмет і особа виконує суто технічну функцію передачі предмета), проте зараз можна зустріти і інтелектуальне (встановлення контакту, домовленості про надання-одержання неправомірної вигоди між сторонами підкупу).

3. Щодо визначення «посередництва», заступовує на увагу позиція, за якої посередництвом є умисне протиправне діяння фізичної особи, вчинене в інтересах інших осіб, яке спрямоване на ведення переговорів, сприяння досягненню реалізації домовленості щодо надання або отримання неправомірної вигоди, а так само безпосереднє виконання доручення особи, що надає або отримує неправомірну вигоду щодо передачі предмета.

4. Слід виокремити три основних підходи до кваліфікації дій посередника, перший з яких є визнання посередника співвиконавцем злочину. Він діє від імені і знаходиться у психологічній спільності з особою, яка передає неправомірну вимогу. Ще одним аргументом на користь даної позиції є те, що вони об'єднані спільною метою, а саме – передати предмет, обумовлений умовами корупційної угоди.

Однак, предмет злочину, який не є власністю посередника і не розглядається винним як такий, що переходить у його власність. Також, не завжди посередник має спільну мету з особою, яка передає предмет і не обов'язково діє у своїх інтересах, а на прохання або за дорученням основних виконавців корупційних злочинів.

5. Другий підхід акцентує увагу на посереднику як на підбурювачі до вчинення злочину шляхом прояву ініціативи щодо одержання, надання неправомірної вигоди або надання посередницьких послуг. Слід зазначити, що ініціаторство не може змінити кваліфікацію дій особи, яка передає неправомірну вигоду, як фізичного посередника у злочинах, пов'язаних із переходом неправомірної вигоди, адже дії посередника підтверджуються згодою обох сторін.

6. Пріоритетною у кримінальному праві є визнання дій посередника як пособника у вчиненні злочину. Слід визнати, що в судовій практиці такі дії посередника кваліфікуються саме як пособництво у злочинах, пов'язаних із переходом неправомірної вигоди.

7. Науковцями розроблено декілька шляхів вирішення проблеми. Пропонується виділення окремої статті у КК України «Посередництво у підкупі», яка б встановлювала відповідальність за вчинення діяння, яке спрямована на організаційне, інформаційне, інтелектуальне, технічне, фізичне та будь-яке інше сприяння в укладенні корупційної угоди між її основними сторонами.

На думку деяких вчених, поняття пособництва, що передбачене у КК України не охоплює дій посередника, так як містить вичерпний перелік дій, які визнаються пособницькими.

Тому пропонується доповнити ч. 5 ст. 27 КК України вказівкою на сприяння злочину «іншим чином» або «іншим способом». З одного боку, це надасть змогу ліквідувати прогалину у законодавстві шляхом розширення поняття пособника, а з іншого - запобігти розмиє межі кримінально-караних діянь посередника.

8. Враховуючи викладене, можна зробити наступні висновки: 1) посередником є особа, яка діями фізичного, інтелектуального, інформаційного або технічного характеру сприяла укладенню угоди, яка пов'язана з переходом неправомірної вигоди; 2) посередництво може бути фізичним та інтелектуальним; 3) посередництво у злочинах, пов'язаних з переходом неправомірної вигоди, необхідно кваліфікувати як пособництво (ч. 5 ст. 27 КК України).

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ

У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Матеріали XVI Всеукраїнської кримінологічної
конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 12 грудня 2017 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2017

УДК 343.9.01:005.44
ББК 67.61я431
3-68

Редакційна колегія:
проф. А. П. Гетьман;
проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова,
канд. юрид. наук, ас. О. В. Таволжанський,
канд. юрид. наук, ас. Н. В. Сметаніна,
канд. юрид. наук, ас. К. Д. Кулик,
канд. юрид. наук, ас. О. О. Шуміло,
ст. лаб. К. С. Остапко

3-68 **Злочинність** у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр.
кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Хар-
ків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. –
Харків : Право, 2017. – 420 с.

ISBN 978-966-937-307-6

ISBN 978-966-937-307-6

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017